

Introitus: Pojdte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. Matouš 11,28

K modlitbě:

„Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! 5 Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. 6 Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu.“ Filipánům 4:4-6

Čtení z evangelia Lukášova, 10. kapitola, verše 38-42:

„Když šel Ježíš s učedníky dál, vešel do jedné vesnice. Tam jej přijala do svého domu žena jménem Marta, která měla sestru Marii; ta si sedla k nohám Ježíšovým a poslouchala jeho slovo. Ale Marta měla plno práce, aby ho obsloužila. Přišla k němu a řekla: „Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou? Řekni jí přece, ať mi pomůže!“ Pán jí odpověděl: „Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde.“

Marie a Marta

Určitě jste slyšeli o pracovitých a pečlivých Martách a zbožných Mariích. Pakliže nejste čtenáři Bible, máte tu situační dialog náhodného okamžiku. Malou scénu na dvorku. Tady své posluchače Ježíš neučil nějaké spásné tajemství, vlastně vůbec nevíme, co si tam ti lidé říkali. Proběhl ale rozhovor, který poznamenává naše hledání priorit, těch nejpotřebnějších stránek našeho života.

Křesťanské výklady tohoto oddílu většinou rozdělují věřící lidi na dvě úrovně. Ti a oni. Pracovité a ustarané Marty a zbožné Marie. A protože je tento text velkou měrou o ženách, tak výklady zakládají příležitost vytvářet nejspíše poznámky o ženách, o jejich úloze a na druhé straně o mužích, kteří tu až na Ježíše mlčí. A to je špatně. Dělat rozdíly mezi muži a ženami a hovořit o nějaké duchovní úrovni těch či oněch nemá smysl.

A pak ta naše uvažování a poznámky k textu pokračují výmluvami, že nemáme čas na čtení Bible či na modlitbu, protože my jsme tu na práci a ne se řeči: „To víte, já jsem něco takového, jako ta Marta. Radši dělám něco prakticky...“ A zase jiní si nechtějí ušpinit ruce a tvrdí: „Já jsem tu pro to duchovní...“ Kážu, vyučuji, modlím se... Já jsem přesvědčen, že je to trochu jinak. A klasické výklady vám s potěšením zbourám. Tyhle výklady a rozdělování neobstojí.

Podívejme se do vesnické domácnosti Marty a Marie v okamžiku, kdy přišel Ježíš, široko daleko známá duchovní autorita. V okamžiku příchodu vzácného hosta udělala každá z těch žen to, co je jí vlastní. Marta se vrhla do práce, protože takového hosta a jeho doprovod je třeba řádně pohostit. A Marie se posadila Ježíšovi k nohám a poslouchala. A všechno běželo dále. Ježíš se nezeptal: „A kde je ta Marta?!“ a nikoho neposílali, aby Martě vzkázal, že na ni čeká. Ježíš také nezařizoval rozvrh dne, neurčoval kdy bude jídlo a kdo bude prostírat.

Marii se budeme věnovat později, ale za pozornost stojí právě ta Marta. Evangelista nám zaznamenal, že Marta Ježíše oslovila. A nejméně dvakrát se chovala mimo protokol, prostě více méně nevhodně. Ve svých bezprostředních a živelných reakcích řekla to, co si leckdo odpustí a nebo řekne stranou. A za to je jí třeba ocenit, i když se mýlila hned dvakrát, když:

1. Svůj nepokoj ze spousty starostí promítla do Ježíšovy osoby: „**Pane, nezáleží ti na tom, že mne má sestra nechala sloužit samotnou?**“ Našla vadu na jeho způsobech, vychování či charakteru. To on něco přehlédl, nemá zájem, nestará se! To ona se stará! Marta Ježíšovi potřebovala ušetřit lekci slušného vychování, aby se přece jenom trochu zastyděl. Proč? Ale ona mohla být tak vychovávána. Takové vyčítání a probouzení viny se často předává v tradici. Před časem mi jeden poměrně vysoce postavený klient po roce řešení svých potíží řekl, co slýchal doma. Věčné připomínky, jak je nemožnej...

Maria dala průchod svým starostem, možná si je udělala jaksi navíc. Ani nemusela. Mohla začít jinak, třeba slovy: „Ježíš! Vítej! To je návštěva. Skvělé, to mám radost. Seš unavený, žejo?! Cít se tady jako doma!“ A dovnitř týmu: „Děvčata, pojdme si rozdělit práci. Zvládneme

to! Abychom všechno dneska stihli a nebyla ostuda, je třeba udělat to a ono!“ Namísto toho je tu zbytečný útok. Pojdme ale hledat argumenty na její obranu:

- a) Tak, jak jsme řekli, možná její dětství vypadalo dost podobně. Neustálé výtky a napomínání. Postrkování a doporučování. Všimněte si, že to udělala i v tom druhém příběhu, kde hrají tito sourozenci roli. Když přišel Ježíš po Lazarově pohřbu do Betánie, nejdřív si s ním Marta promluvila a pak poslala pro Marii s argumentem, o kterém od Ježíše nic nevíme. nebyla to náhodou akce samotné Marty, protože to viděla jako dobré?
- b) Nebo byla Marta nervózní, když přijede vysoce postavený host, je třeba udělat i to, co se běžně nedělá. A tak viděla jen chyby a nedostatky druhých - a když všechno neudělá ona, neudělá to nikdo...
- c) Nebo jí nikdo nikdy nepoděkoval za službu, a tak potřebovala strhnout pozornost na sebe a na svůj výkon. Možná. Nic z toho nevíme jistě. Jen má smysl hledat polehčující důvody.

2. Podruhé se mýlila, když předpokládala, že Ježíš by měl zařídit to, na čem se jako sestry neomluvíly. Dokonce se pokusila Ježíšovi dát za úkol: „**Řekni jí přece, ať mi pomůže!**“ To nebylo moc vhodné! A nebyl to jen úkol, ale je v tom i výtka, že to Ježíše přece mohlo samo napadnout. „Bratře kazateli, řekněte jim ať si vezmou službu dětem, ať uklízejí v kuchyňce, no, kdo jinej by to měl zařídit?“ a přitom je přirozené, aby se na takových věcech domlouvali pracovníci společenství.

To bylo o Martě a už to stačí. Tak tohle dělat nebudeme. Máme příležitost se domlouvat přímo a nezatahujeme do našich starostí někoho jiného. Ani Krista Pána. A naše děti se mají nad hromadou Lega pokusit o domluvu mezi sebou. A mají mít příklad na tom, jak to děláme my s maminkou. Jistě, jako rodiče své děti k domluvě můžeme a možná máme doprovázet.

Jak na to Pán Ježíš odpovídá? „**Marto, Marto, děláš si starosti a trápíš se pro mnoho věcí. Jen jednoho je třeba. Marie volila dobře; vybrala si to, oč nepřijde.**“ Odpovídá tedy:

1. **Uznáním.** Nemusíte to v tom textu slyšet, ale zkuste se podívat se mnou. Ježíš uznal, že Martina práce je důstojná a užitečná, ale každý má svou volbu a každé rozhodnutí je jedinečné. Obhájil tím Martu. A tím spíše také Marii.

Těžko se mi poslouchají domněle zbožné řeči o tom, jak je nutně vždycky třeba jednat jako Marie. A že jinak jednající, tedy tzv. Marty, by se měly nad sebou zamyslet. Copak nestojíme na kazatelkách v pečlivě vypraných šatech a v nažehlených límečcích? A považte, jaké to musí stát úsilí nažehlit kněžské rochetky! Ráno snídaně a po bohoslužbách oběd. A proč se pak domněle zbožní páni navážejí do žen a kárají Marty. Je to nechutné, nevychované a hloupé. Pán Ježíš byl na práci žen doslova závislým.¹

2. **Poučením.** Protože službu žen užíval, nekárá a nenapomíná Martu pro její práci. Nevyjadřuje se, že to, co dělá ona, je zásadně špatně. Vůbec ne. Odmítá jen ustaraný nárok, který na něj Marta činí, když chce, aby umravnil Marii a zrušil její výběr. Marii je ke cti, že v tu chvíli mlčí. Úplně mlčí, nejen, že si nevyřizuje věci přes Ježíše, ale ani neútočí na Martu. Ježíš tak dopřává oběma svobodnou volbu. A Marii obhajuje, protože potřebuje slyšet, že si zvolila dobře.

Tak tohle Marii nevezme nikdo, ani Ježíš. A každý z nás se potřebuje někdy schoulit u Ježíšových nohou. Běžně se z kazatelen kritizuje Marta a Marie se dává za příklad správné zbožnosti. A svět zase spíše kritizuje zbožné Marie, jako třeba Karel Čapek.² Protože se zbožné Marie na první pohled nehodí do dnešních dní. A já jej chápu, i když s ním nesouhlasím. Má pravdu v tom, že pro chybějící a nekvalitní zájem zbožných se děje mnoho zlých věcí.

¹ Viz Lukášovo evangelium 8:1-3

² Není to ale alibi lenochů, jak to viděl Karel Čapek: „Obrátit se zády k realitě a zírat někam do budoucnosti, na trůn boží nebo na něco podobně odlehlého; a za tu cenu se zbavit té špinavé práce, vyhrabávat z denního smetí ten kousek lidské morálky, solidarity, účasti, bezprostřední povinnosti - nemohu si pomoci, ale tohle mně je ta pravá zrada kleriků...“

Martu nemůžeme posuzovat jako neduchovní a povrchní hmotařku. A že nemá jen pozemské starosti dokonce víme z Bible, z evangelia Janova. Lazar, její bratr jak se domníváme, umřel. Ježíš nestihl pohřeb a když konečně přišel, Marta mu vyjde naproti z domu smutku, kde všichni pláčou. A mluví s Ježíšem velice osobně a s vírou. A stačí slyšet její rozhovor s Ježíšem. Marta je hluboce věřící žena.³ A podobně jako Marta, tak i Marie nezávisle a v jiné souvislosti vyznávají stejnými slovy svoji víru, že kdyby byl Ježíš v Betánii včas, Lazar by byl neumřel (Jan 11:21 a 32b).

A tak závěrem. Co je to jedno potřebné? Co je ta priorita? Přesně to, co dělala Marta a stejně tak to, co dělala Marie. Nic zvláštního. Obojí! A platí: "Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu!" (Koloseum 3:23)

Amen

Požehnání:

Požehnej i nám všemohoucí Bůh Otec, Syn i Duch svatý. Jdeme ve jménu Páně! Amen!

³ Viz Janovo evangelium 11:20-30, kde je toto: „Když Marta uslyšela, že Ježíš přichází, šla mu naproti. Marie zůstala doma. Marta řekla Ježíšovi: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel. Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá.“ Ježíš jí řekl: „Tvůj bratr vstane.“ Řekla mu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“ Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ Řekla mu: „Ano, Pane. Já jsem uvěřila, že ty jsi Mesiáš, Syn Boží, který má přijít na svět.“ S těmi slovy odešla, zavolala svou sestru Marii stranou a řekla jí: „Je tu Mistr a volá tě.“ Jak to Marie uslyšela, rychle vstala a šla k němu. Ježíš totiž dosud nedošel do vesnice, ale byl ještě na tom místě, kde se s ním Marta setkala.“